

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SEITZEI • MAAMAR 5

ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך...

« Mais Havaya, ton D.ieu, ne
voulut pas écouter Bilam »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/ki-seitzei/5/

1 ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כו'.

« Mais Havaya, ton D.ieu, ne voulut pas écouter Bilam, et Havaya, ton D.ieu, transforma pour toi la malédiction en bénédiction », etc.

להבין מהו הפלא הגדול ועצום מה שלא אבה לשמוע בקול איש בליעל כבלעם הרשע וגם מהו ויהפוך ה' את הקללה לברכה מאחר שלא שמע אל בלעם כלל.

[Il nous faut] comprendre : en quoi consiste le grand et immense prodige que D.ieu n'ait pas voulu écouter la voix d'un homme vil tel que le méchant Bilam ? Et aussi, que signifie « Havaya transforma la malédiction en bénédiction », puisqu'Il n'écoula pas du tout Bilam ?

הענין הוא שיש מקטרגים שמקטרגים על ישראל שלכך נוטלין שופר בר"ה [בראש השנה] לערבב הקטגור והוא שמחפש אחר עוונות בני ישראל ומדקדק אחריהם ללמד עליהם חובה

Le sujet est qu'il existe des accusateurs qui accusent Israël. C'est pourquoi on prend le chofar à Roch Hachana afin de troubler l'accusateur ; c'est lui qui recherche les fautes des enfants d'Israël et les examine minutieusement pour plaider leur culpabilité.

וזהו נקי' בחי' בלעם שכך היה דרכו של בלעם ג"כ שהיה מחפש ג"כ למצוא מקום עון לישראל ראש הפעור הנשקפה ע"פ הישימון וישת אל המדבר פניו מקומות שהיו עתידים שם ישראל לחטוא כו'

C'est cela que l'on appelle le niveau de Bilam, car telle était aussi sa manière d'agir : lui aussi cherchait à trouver un lieu de faute pour Israël, « le sommet de Peor, qui regarde vers la terre désolée », et « il tourna son visage vers le désert » : des lieux où Israël était destiné à pécher, etc.

וזהו השבח ששיבח הכתוב כי אע"פ [אף על פי] שבא בטענה אעפ"כ [אף על פי כן] ולא אבה הוי' אלהיך לשמוע ופי' שלא אבה לשמוע אל דבריו כלל

Et c'est là l'éloge que le verset formule : bien qu'il soit venu avec une accusation, néanmoins, « Havaya, ton D.ieu, ne voulut pas écouter ». Cela signifie qu'Il ne voulut pas écouter du tout ses paroles ;

ולא שיש להשיב על דבריו תשובה נצחת מטעם ודעת המושג ומובן רק שאין מקבלין ושומעין את דבריו כלל בלי טעם ודעת.

non pas qu'il y ait une réponse décisive à opposer à ses paroles, fondée sur une raison et une connaissance que l'on peut saisir et comprendre, mais simplement que ses paroles ne sont ni accueillies ni écoutées, sans raison ni connaissance.

2 וכי"כ [וכמו כן] למה ביאר הכתוב ולא אבה הוי' אלהיך כי הוי' הוא אלהיך ממש שבכל נפש מישראל יש בחי' והארה משם הוי' וכמ"ש

Et de même, [voilà] pourquoi le verset précise : « Mais Havaya, ton D.ieu, ne voulut pas » : car Havaya est véritablement ton D.ieu. En effet, dans chaque âme d'Israël se trouvent un aspect et un rayonnement du Nom Havaya, comme il est écrit,

כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו שהם חלק והארה משם הוי' ממש [ועמ"ש מזה בד"ה ראה אנכי].

« Car le peuple qui est le sien est la part de Havaya ; Jacob est le lot de Son héritage » : ils sont une part et un rayonnement du Nom Havaya lui-même. [Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Vois, je place devant vous »].

3 וביאר ענין זה הוא כי הנה בכל נפש מישראל יש בחי' אהבה הטבעית המיוסדת ומוטבעת בטבע נפשו האלהית

L'explication de cette notion est la suivante : en chaque âme d'Israël se trouve le niveau de l'amour naturel, fondé et implanté dans la nature de son âme divine :

שלא להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ואין אדם עובר עבירה אא"כ [אלא אם כן] נכנס בו רוח שטות המטעה אותו לומר שאף על פי כן עודנו ביהדותו כו'

qui ne veut pas être séparée de Son unité et de Son unicité, béni soit-Il. Une personne ne commet un péché que si un esprit de folie entre en elle et l'égare, en lui faisant dire que, malgré tout, elle demeure juive, etc.

אבל ליפרד מיחודו ית' הרי אפ"י [אפילו] קל שבקלים מוסר נפשו על ק"ה [קידוש השם] כו' מחמת טבע נפשו נר ה' נשמת אדם כנר הדולק שהשלהבת עולה מאליה כו'

Mais être séparé de Son unité, béni soit-Il ? Même le plus indigne parmi les indignes donne sa vie pour la sanctification du Nom de D.ieu, etc., en raison de la nature de son âme : « La lampe de Havaya, c'est l'âme de l'homme. » Elle est comme une lampe qui brûle et dont la flamme s'élève d'elle-même, etc.,

בלי טעם ודעת אלא שהיא מסותרת ומכוסה בלבוש שק הוא הגוף הגשמי וממנו בא הרוח שטות כו' sans raison ni connaissance ; seulement, elle est cachée et recouverte d'un vêtement de sac, qui est le corps physique, et c'est de lui que vient l'esprit de folie, etc.

אבל כשמעורר את האהבה עד שתחפץ לצאת מלבושיה הרי הוא בא לידי יראת חטא שלא לעבור אפי' [אפילו] על דבר קל של ד"ס כי חמורים ד"ס יותר מד"ת [מדברי תורה] שלכן נקראו סופרים כי

Mais lorsqu'il éveille cet amour jusqu'à ce qu'il désire sortir de ses vêtements, il en vient alors à la crainte du péché : il ne transgressera même pas une disposition légère des paroles des Scribes (divrei sofrim), car les paroles des Scribes sont plus sévères que les paroles de la Torah ; c'est pourquoi on les appelle Sofrim, car...

הנה יש בחי' סופר וספר וספור ספר הוא בחי' תשב"כ [תורה שבכתב] וסופר הוא העושה את הספר היא בחי' תשב"כ [תורה שבעל פה] א"ח [אשת חיל] עטרת בעלה כו'

il existe les niveaux de sofer (scribe), sefer (livre) et sippour (récit). Le sefer est le niveau de la Torah écrite, et le sofer, celui qui réalise le sefer, est le niveau de la Torah orale : « Une femme de valeur est la couronne de son mari », etc.

[ועמ"ש מזה בד"ה ושאתם מים בששון ובד"ה שחורה אני ונאווה] ובחי' אהבה זו הוא בחי' קוצו של יו"ד של שם הוי'

[Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Vous puiserez de l'eau avec joie » et dans celui commençant par « Je suis noire, mais belle ».] Ce niveau d'amour est le niveau de la pointe du youd du Nom Havaya ;

כי הקוץ שעל היו"ד פונה למעלה ורומז שהוא נמשך למעלה לא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר ההשגה ולית מחשבה תפיסא ביה וכולא קמ"י [קמיה] כלא חשיב כי אני ה' לא שניתי כו'

car la pointe au-dessus du youd est tournée vers le haut et indique qu'elle s'élance vers le haut, vers l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui dépasse les limites de la compréhension, et que « nulle pensée ne peut Le saisir » ; « tout est considéré devant Lui comme rien » ; « car Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », etc.

וכך הוא ענין אהבה זו שהיא בלי טעם ודעת היא מצד השראת אור א"ס ב"ה ממש המלוכש בחכמה שמחיה את הנפש שהיא למעלה מגדר ההשגה כו'

Telle est donc la nature de cet amour, qui est sans raison ni connaissance : il provient de la résidence même de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, revêtue dans la 'Hokhma (sagesse) qui donne vie à l'âme, laquelle se situe au-delà des limites de la compréhension, etc.

ולכן היא כשלהבת העולה מאליה ומעצמה כו' רק לפי שהיא מסותרת צריך האדם לעוררה ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות ג"כ ולא אבה לשמוע מבחי'

C'est pourquoi elle est comme une flamme qui s'élève d'elle-même et par elle-même, etc. ; mais, puisqu'elle est cachée, l'homme doit l'éveiller. Et par un éveil d'en bas (l'éveil d'en bas), vient un éveil d'en haut (l'éveil d'en haut), de sorte qu'il y ait également « Il ne voulut pas écouter », du niveau

שהיא למעלה מן הטעם והדעת [ועיין בשע"ק [בשערי קדושה] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ח"ג [חלק ג'] שער א' כי קוצו של יו"ד כו' ע"ש וע"ש שער ב' ויחידה כו']:

qui se situe au-delà de la raison et de la connaissance. [Et voyez Sha'arei Kedushah du Rabbi 'Haim Vital, partie III, porte 1 : « car la pointe du youd », etc. ; voyez là-bas. Et voyez là-bas, porte 2 : « et Yé'hida », etc.]

4 ב וביאור ענין היו"ד של שם הוי' איך הוא בנפש הנה היו"ד הוא בחי' חכמה כח מ"ה [מה] שהיא בחי' הצמצום שאינה אלא בחי' נקודה כו'

2. Et l'explication du yud du Nom Havaya, tel qu'il se trouve dans l'âme : le yud est le niveau de 'Hokhma (sagesse), ko'ach mah (« le potentiel du quoi »), qui est le niveau du tsimtsoum (contraction), car il n'est qu'un point, etc.

והענין כי הנה נודע שלהיות התהוות בחי' חכמה שהיא ראשית גילוי ההשתלשלות מאור א"ס ב"ה

Voici de quoi il s'agit. Il est connu que la venue à l'existence du niveau de 'Hokhma, qui est le commencement de la révélation de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), à partir de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il,

שהוא למעלה מעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות הוא ע"י כמה צמצומים וירידת האור בעולם אחר העולם עד שירדה ונמשכה הארה מועטת ומצומצמת

qui se trouve très, très au-dessus du niveau et des limites de l'enchaînement descendant, s'opère par plusieurs contractions et par la descente de la lumière dans un voilement après l'autre, jusqu'à ce qu'une faible radiance, extrêmement contractée, soit descendue et se soit déployée,

מאד כדמיון הארה היוצאת דרך שערות הראש שצומחין ויונקין מן המוחין שבראש דרך הגולגלתא החופפת על המוחין שמעלמת ומסתרת את המוחין עצמן שלא יהיו בגילוי

à l'extrême, comme la radiance qui sort à travers les cheveux de la tête, lesquels poussent et tirent leur nourriture du cerveau dans la tête par l'intermédiaire du crâne qui recouvre le cerveau, et qui voile et cache le cerveau lui-même afin qu'il ne soit pas révélé,

כדי שעי"ז תצמחנה השערות מעצם הגולגלתא החופף ומכסה על המוחין והארה ההיא היא מצומצמת מאד עד שאין לה ערך ויחוס עם הארת המוחין עצמן כמו שאין ערך ויחוס לשערות עם המוחין

afin que, par cela, les cheveux puissent pousser à partir de l'os du crâne qui recouvre et protège le cerveau. Cette radiance est extrêmement contractée, au point qu'elle n'a aucune comparaison ni aucun rapport avec la radiance du cerveau lui-même, tout comme les cheveux n'ont aucune comparaison ni aucun rapport avec le cerveau ;

שהרי אפילו אם מגלחין את השערות לא ירגיש כאב במוחין כלל כך ככל המשל הזה ויותר מזה לאין קץ הוא ענין התהוות החכמה מלמעלה מן החכמה מאור א"ס ב"ה

car, même si l'on rase les cheveux, le cerveau ne ressent absolument aucune douleur. Ainsi, et à l'infini davantage encore, la venue à l'existence de 'Hokhma à partir de ce qui est au-dessus de 'Hokhma, de la Lumière infinie, béni soit-Il, est comparable à cette analogie,

שהוא רם ונשא כו' יותר מהתהוות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] מן החב"ד [החכמה בינה ודעת] שעצמיות החב"ד [החכמה בינה ודעת] הן מלוכשות במדות

qui est élevée et exaltée, etc., bien davantage que la venue à l'existence des attributs émotionnels (midot), l'amour et la crainte, à partir de 'Hokhma, Bina (compréhension) et Daat (connaissance), car l'essence même de 'Hokhma, Bina et Daat est investie dans les attributs émotionnels.

אבל התהוות החכמה מאור א"ס ב"ה אין עצמיות אור א"ס ב"ה מלוכש בה אלא הארה מועטת ומצומצמת מן ההעלם

Mais, lorsque 'Hokhma vient à l'existence à partir de la Lumière infinie, béni soit-Il, l'essence de la Lumière infinie, béni soit-Il, n'est pas investie en elle ; seule s'y trouve une radiance faible et contractée, issue du voilement,

דהיינו לאחר ההעלם וההסתר עצמיות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכמ"ש ישות חשך סתרו שמסתתר בבחי' חשך והעלם להיות גילוי הארה בבחי' חכמה ראשית גילוי ההשתלשלות וזהו ה' מלך גאות לבש כו'

C'est-à-dire, après la dissimulation et le retrait de l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il. Comme il est écrit : « Il fit des ténèbres Sa retraite » : Il Se dissimule dans le niveau des ténèbres et de la dissimulation, afin que le rayonnement puisse se révéler au niveau de 'Hokhma (sagesse), commencement de la révélation de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). Et c'est là [le sens de] « Havaya règne, Il est revêtu de majesté », etc.

אף תכון תבל כו' שכדי להיות תכון תבל הוצרך להתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' לבוש וכסוי שלא יאיר ויתגלה כמו שהוא אלא בבחי' צמצום כו'

« Le monde, lui aussi, est fermement établi », etc. : afin que « le monde soit fermement établi », la Lumière infinie, béni soit-Il, a dû se revêtir d'un vêtement et d'une couverture, de sorte qu'elle ne brille pas et ne se révèle pas telle qu'elle est, mais seulement au niveau du tsimtsoum (contraction), etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] בראשית ברא אלקים כו' בראשית בגילוי בחי' ראשית הגילוי היא בחי' חכמה ברא אלקים במדת הצמצום וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בתחלה עלה במחשבה לברא במדה"ד [במדת הדין] כו'

Et c'est là [le sens de] ce qui est écrit : « Au commencement, Elokim créa », etc. : « Beréshit » désigne la révélation du niveau du commencement de la révélation, qui est 'Hokhma ; « Elokim créa » désigne l'attribut du tsimtsoum. Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Au début, il vint à la pensée [de D.ieu] de créer [le monde] selon l'attribut de justice », etc.

כי היא הארה מצומצמת כדי להיות ראשית הגילוי בהשתלשלות העולמות כי החכמה ראשית גילוי ההשגה וההבנה באור א"ס ב"ה המתגלה בבחי' בינה

Car c'est un rayonnement contracté, afin d'être le commencement de la révélation dans l'enchaînement descendant des mondes ; car 'Hokhma est le commencement de la révélation de la saisie et de la compréhension de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui se révèle au niveau de Bina (compréhension),

שהיא ה' עילאה בחי' התפשטות אורך ורוחב כו' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו' אלא שבחכמה
ההשגה ההיא בבחי' העלם שאינה מאירה ומתגלה

qui est le hé supérieur, le niveau de l'expansion en longueur et en largeur, etc., de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc. Cependant, dans 'Hokhma, cette saisie demeure dissimulée : elle ne brille pas et ne se révèle pas

אלא כברק המבריק במוח שכלו של אדם עד"מ ובלתי צמצום אור א"ס ב"ה והתלבשותו בבחינת חכמה
לא היה יכול להיות התפשטות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע שהיו העולמות בטלים במציאות
לגמרי והיו אין ואפס ממש

mais elle est comme l'éclair qui jaillit dans l'intellect de l'esprit d'un homme, à titre d'analogie. Sans le tsimtsoum de la Lumière infinie, béni soit-Il, et sans Son revêtement au niveau de 'Hokhma, l'expansion du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes et de la lumière qui entoure tous les mondes n'aurait pas pu avoir lieu ; les mondes auraient été entièrement annulés hors de l'existence, et auraient été véritablement néant et nullité.

כי גם עכשיו אחר שנבראו העולמות הרי קמ"י [קמיה] כולא כלא אלא שהוא כלא בכ"ף הדמיון ולא לא
ממש ואף גם זאת אינו אלא קמ"י [קמיה] ולא לגבי הנבראים.

Car même à présent, après la création des mondes, «devant Lui, tout est comme rien» ; mais il s'agit de «comme rien» (kélo), avec le kaf de comparaison, et non de «rien» (lo) au sens propre ; et cela même n'est vrai que devant Lui, non du point de vue des êtres créés.

אבל אם היה אור א"ס ב"ה מתגלה כמו שהוא היו בטלים ממש והיו אין ולא ממש

Mais si la Lumière infinie, béni soit-Il, se révélait telle qu'elle est, ils seraient réellement annulés et seraient néant (ayin) et véritablement «rien» (lo).

ולכן אמרו"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שקטרגו המלאכים ואמרו מה אנוש כו' הושיט אצבעו
הקטנה ב יניהן ושרפן פי' שהושיט והמשיך גילוי עצמותו ית' יותר מכדי מדה ושיעור המצומצם
בהשגת המלאכים מעט מזעיר בחי' אצבעו הקטנה

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit que lorsque les anges accusèrent et dirent : «Qu'est-ce que l'homme?», etc., «Il tendit Son petit doigt parmi eux et les brûla.» Cela signifie qu'Il étendit et fit jaillir une révélation de Son essence, béni soit-Il, au-delà de la mesure et de la limite restreintes de la compréhension des anges : un tout petit peu, le niveau de «Son petit doigt».

(וע' בפרדס בתחלתו בשם ספר יצירה עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות כו' ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] ר"פ יתרו)

(Voir aussi le Pardes, au début, qui cite le Sefer Yetsira: «Dix Séfirot sans quoi que ce soit [beli mah], nombre des dix doigts», etc.; et le Zohar, deuxième partie, au début de la paracha Yitro.)

ואזי ושרפן שנשרפו ונתבטלו במציאות לגמרי והיו כלא היו רק הצמצום הוא הגורם התהוות העולמות.

Et alors, «Il les brûla»: ils furent consumés et totalement annulés, cessant d'exister, et furent comme s'ils n'avaient jamais été. Seul le tsimtsoum fait advenir les mondes.

והנה תחלת בריאת העולמות היה מפני כי חפץ חסד הוא אך מה שכטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית מחדש בבחי' יש מבחי' חכמה וצמצום בכל יום

Or, si les mondes furent créés à l'origine, c'est parce qu'«Il désire la bonté». Mais [le fait] que «dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, continuellement, l'œuvre de la Création», la renouvelant chaque jour sous la forme d'une existence (yech), à partir du niveau de 'Hokhma (sagesse) et du tsimtsoum,

כי בכל יום מתחדשת הארה אחרת [וגם בכל שעה מתחדש צירוף שם הוי' כו'] באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא וצ"ל צמצום והעלם זה גם באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] והוא להיות בחי' בטל רצונך כו'

car chaque jour, un autre rayonnement est renouvelé [et, de plus, à chaque heure, une nouvelle combinaison du Nom Havaya est renouvelée, etc.], cela dépend de l'éveil d'en bas. Et ce tsimt-soum et cette dissimulation doivent aussi être présents dans l'éveil d'en bas: il s'agit d'atteindre le niveau de «Annule ta volonté», etc.;

דהיינו לצמצם ולכבוש את כל רצונותיו אשר לא לה' המה הן במחשבה רבות מחשבות בלב איש c'est-à-dire restreindre et soumettre tous ses désirs qui ne sont pas tournés vers D.ieu: qu'il s'agisse de la pensée, «Nombreuses sont les pensées dans le cœur de l'homme,

ועצת ה' היא תקום והן בדבור שלא להיו' [להיות] דבורו ורוח פיו כרצונו והן במעש' עוצם עיניו מראות ברע ולא תתורו אחרי לבבכם כו'

mais le conseil de D.ieu subsistera»; ou de la parole, en ne parlant pas selon son désir; ou de l'action: «il ferme les yeux pour ne pas voir le mal», et «vous ne vous égarerez pas à la suite de votre cœur», etc.;

בין באיסור בין בהיתר כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] קדש א"ע [את עצמו] במותר לך והוא בכל שיעור קומה של אדם להשליך נפשו ורצונו מנגד כו'

qu'il s'agisse de ce qui est interdit ou de ce qui est permis, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Sanctifie-toi dans ce qui t'est permis. » Cela concerne toute la stature de l'homme : écarter son âme et sa volonté, etc.

וביטול זה הוא בבחי' חכמה כי בחכמה אתברירו לברר הטוב מהרע ולבטל רצון הרע מפני הטוב בכח החכמה שבנפש

Et cette annulation de soi (bitoul) relève du niveau de 'Hokhma, car « par 'Hokhma, ils furent affinis » : distinguer le bien du mal et annuler la volonté du mal devant le bien, par la puissance de la 'Hokhma de l'âme.

ולכן ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] קדש א"ע [את עצמו] כו' כי קדש הוא בחכמה כמו קדש לי כל בכור כו'.

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Sanctifie-toi », etc. ; car kodesh (sainteté) relève de 'Hokhma, comme dans « Sanctifie pour Moi tout premier-né », etc.

5 וע"י בחי' ביטול זה שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] שמבטל ומסלק א"ע [את עצמו] ורצונו ליבטל אליו ית' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות ביטול וסילוק עצמיות אור א"ס ב"ה שלא יאיר ויתגלה

Et par ce niveau d'annulation de soi (bitoul) dans l'éveil d'en bas, où l'homme s'annule et se retire, lui-même et sa volonté, afin de s'annuler devant Lui, béni soit-Il, il se produit un éveil d'en haut : l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, s'annule et se retire, de sorte qu'elle ne rayonne pas et ne se révèle pas.

אלא בבחי' צמצום בהעלם אחר העלם בבחינת ישת חשך סתרו חשך ולא אור ויהי' [ויהיה] גילוי בחי' יו"ד שהיא חכמה כו' ע"י בחי' יו"ד חכמה שבנפש:

mais seulement au niveau du tsimtsum (contraction), dans un voilement après l'autre, selon le mode de « Il fit des ténèbres Son abri, ténèbres et non lumière ». Et le niveau du youd, qui est 'Hokhma (sagesse), etc., sera révélé par le niveau du youd, la 'Hokhma, qui est dans l'âme.

6 ג וענין הה' של שם הוי' שבנפש הוא כי הנה ה' ראשונה היא בחי' בינה עילאה בחי' התפשטות הה' באורך ורוחב ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע מן צמצום הנקודה כו'

3. Quant à la hei du Nom Havaya dans l'âme, voici ce qu'il en est : le premier hei est le niveau de la Bina supérieure (compréhension), le niveau où le hei se déploie en longueur et en largeur, à partir du tsimtsoum (contraction) du point, etc., concernant la lumière qui remplit tous les mondes (me-malé kol almin) et la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

ובנפש הוא התפשטות והתרחבות ההשגה מן ברק המבריק במוח שהיא בחי' נקודה כו' להיות מרחיב דעתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע בהארה אחת מצומצמת כו'.

Et dans l'âme, cela correspond à l'expansion et à l'élargissement de la compréhension à partir de l'éclair qui jaillit dans le cerveau, lequel est au niveau d'un point, etc. : il élargit ainsi son savoir et sa compréhension de la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, et de la manière dont Il remplit tous les mondes et les entoure d'un unique rayonnement contracté, etc.

7 ועי"ז יהיה ג"כ ההתפשטות וההתגלות בלב והתלהבות והתלהטות רשפי אש האהבה וכן שמחת הנפש בה' עושה הוא ע"י התרחבות

Et par là se produiront également l'expansion et le dévoilement dans le cœur, ainsi que l'embrasement et les flammes ardentes de l'amour ; de même, la joie de l'âme en D.ieu, son Créateur, procède de l'élargissement

ההתכוננות בלב אם הבנים שמחה ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] לגילוי בחי' ה' זו היא בחי' תשובה עילאה ממטה למעלה [וזהו תשובה תשוב ה'] ויצעקו אל ה' בצר להם

de la contemplation dans le cœur : « une mère réjouie par ses enfants ». Et l'éveil d'en bas (isarousa diléta) qui fait apparaître ce niveau du hé est le niveau de la techouva supérieure, d'en bas vers le haut [et c'est là le sens de «techouva» : tachouv hé, «que le hé retourne»] : « et ils crièrent vers Havaya dans leur détresse »,

כי הירידה מאור פניו ית' הוא בבחי' צר בבחי' הארה מועטת ומצומצמת וכפרט אם ישים אשם נפשו מכל מעשיו דבוריו ומחשבותיו אשר לא לה'

car la descente depuis la lumière de Son visage, béni soit-Il, est au niveau de la «détresse» (tsar, étroitesse), au niveau d'un rayonnement faible et restreint ; et tout particulièrement s'il tient son âme pour coupable de tous ses actes, paroles et pensées qui ne sont pas pour D.ieu,

המה אשר בהבל בא ובחשך ילך ואי לזאת ישים אליו לכו רוחו ונשמתו אליו יאסוף לדבקה בו ית' ממש ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו'.

lui qui « est venu dans le néant et s'en va dans les ténèbres ». Aussi tourne-t-il son cœur vers Lui ; son esprit et son âme, il les rassemble vers Lui, afin de s'attacher véritablement à Lui, béni soit-Il ; et « l'esprit suscite l'esprit et attire l'esprit », etc.

8 ועדי' סובב הולך כל ענין התפלה להתבונן בירידת והשתלשלות אור א"ס ב"ה בהארה מועטת ומצומצמת בחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין] וסוכ"ע עד שיהללו את שם ה' כו' בחי' שם בלבד וישתבח שמך לעד כו'

De même, toute la prière s'articule autour de ceci : méditer sur la descente de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et sur son enchaînement descendant (hichtalchelout), sous la forme d'un rayonnement ténu et contracté, au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), jusqu'à ce qu'« ils louent le Nom Havaya », etc., au niveau d'un nom seulement, et « Que Ton Nom soit loué à jamais », etc. ;

בכדי שעיי' יבא לקיום ואהבת בקי"ש [בקריאת שמע] את הו"י אלהיך ממש להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש ואותה אנו מבקשים שיהי' [שיהיה] בבחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב בלב ונפש

afin que, par cela, il parvienne à accomplir, dans le Chema, « Tu aimeras Havaya, ton D.ieu », véritablement : que la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, se révèle. Et c'est ce que nous demandons : qu'elle se manifeste sous la forme d'une expansion révélée, en longueur et en largeur, dans le cœur et l'âme.

וזהו והחזירנו בתשובה שלימה לפניך פי' להיות המשכת פניך פנימיותך דהיינו בחי' אור א"ס ב"ה ממש וכמ"ש יאר ה' פניו כו'.

Et c'est là [le sens de] « Ramène-nous à une techouva complète devant Toi (lefanecha) » : cela signifie qu'il y ait un influx de « Ta face » (panecha), de Ta dimension intérieure (pnimiyout), c'est-à-dire du niveau de la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, comme il est écrit : « Que Havaya fasse briller Sa face », etc.

9 וענין הו"ה בנפש הוא להיות גילוי ההמשכה בתורה ומצות בקיום המעשה בפו"מ [בפועל ממש] כי התורה היא בחי' וי"ו קול קורא במדבר פנו דרך ה'

Et le sens du vav et du [dernier] hé dans l'âme est que le dévoilement de l'effusion se fasse par la Torah et les mitsvot, dans l'accomplissement effectif des actes. Car la Torah est le niveau du vav : « Une voix proclame dans le désert : dégagez la voie de Havaya »,

להיות המשכת קול התורה קורא דרך ה' וגילוי אורו ית' אפי' [אפילו] בבחי' מדבר שהוא העוה"ז שיהי' [שיהיה] בו כן בקדש חזיתך המשכת קודש עליון [ועמ"ש בד"ה]

afin que la voix de la Torah fasse descendre son effusion en proclamant «la voie de Havaya», et que Sa lumière, béni soit-Il, se révèle même au niveau du «désert», qui est ce monde-ci, de sorte qu'on puisse y dire : «Ainsi t'ai-je contemplé dans la sainteté», par l'effusion de la sainteté suprême. [Et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par

כי תשמע בקול פ' ראה] והמשכה זו היינו בה' תתאה היא בחי' המעשה והיה מעשה הצדקה מעשה דייקא וצדקה היא כללות המצות כי

«Lorsque tu écouteras la voix», paracha Re'eh.] Et cette effusion se fait dans le hé inférieur, qui est le niveau de l'action : «Et l'acte de la tsedaka sera...», l'accent étant mis précisément sur l'acte. La tsedaka est l'expression générale et collective des mitsvot, car

כמו שצדקה הוא להחיות רוח שפלים כו' כך כללות המצות הן להיות המשכת חיות ואור א"ס ב"ה למטה בעולם השפל הגשמי ונגלה כבוד ה' למטה כו'

de même que la tsedaka consiste à «ranimer l'esprit des humbles», etc., ainsi les mitsvot, dans leur expression générale et collective, ont pour fonction de faire descendre la force vitale et la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, ici-bas, dans le monde matériel inférieur, afin que «la gloire de Havaya se révèle» ici-bas, etc.

והוא בחי' ה' כי צדק מלאה ימינך שנק' צדק בלא ה' וכשמלאה ימינך התפשטות והמשכות החדס

Et cela correspond au niveau du hé, car «ta droite est remplie de tsedek (justice)» : le mot est appelé tsedek, sans hé ; et lorsque «ta droite est remplie», [c'est-à-dire] lorsque se déploie et se déverse le 'Hessed (bonté),

אזי הוא נק' בתוספת ה' צדקה (וע' בזהר פ' בחקתי דק"ג ע"ב ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] דרצ"א סע"ב [סוף עמוד ב] ודרצ"ב ע"א). והנה גילוי זה שבבחי' המעשה הוא ע"י בחי' הוי"ו שהוא ענין ההמשכה כו' :

alors le mot prend un hé supplémentaire et devient tsedaka. (Voir à ce sujet le Zohar, paracha Be'-houkotaï, folio 113b, ainsi que le commentaire du Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) à cet endroit ; et l'Idra Zouta, folio 291, fin du côté b, et folio 292a.) Or, ce dévoilement au niveau de l'action se fait par le niveau du vav, qui correspond à l'effusion, etc.

10 ד אך הנה כ"ז [כל זה] הוא ענין בחי' הוי"ה שבנפש האלקית שיש לה בחי' התלכשות בגוף ונפש הבהמית אבל יש בחי' הוי' הנמשך מלמעלה וזהו כי אהבך ה' אלקיך.

4. Cependant, tout cela concerne le niveau de Havaya dans l'âme divine, qui est revêtue dans le corps et l'âme animale. Mais il existe un niveau de Havaya qui est attiré d'en haut ; c'est là [le sens de] « car Havaya, ton D.ieu, t'a aimé ».

פי' אהבך לשון פועל יוצא שהוא הממשיך כך מדת האהבה הבאה מלמעלה שהיא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ומשם ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה שזדונות נעשו כזכויות ממש.

Le sens est le suivant : « t'a aimé » (ahevcha) est une forme transitive : c'est Lui qui attire en toi l'attribut d'amour venant d'en haut, c'est-à-dire l'éveil d'en haut (l'éveil d'en haut), qui précède l'éveil d'en bas (l'éveil d'en bas). Et c'est de là que vient : « Havaya a changé pour toi la malédiction en bénédiction » ; les péchés intentionnels deviennent véritablement comme des mérites.

11 וביאור ענין זה הוא כי הנה גדול כח בע"ת [בעלי תשובה] דמשכין ליה בחילא יתיר כו' והיינו ע"י בחי' ובכל מאדך למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת הן במס"נ [במסירות נפש] בפו"מ [בפועל ממש] כמעשה דר"א [דרכי אלעזר] ב"ד [בן דורדיא] כו'

L'explication de cette idée est la suivante : grande est la puissance des baalei techouva, « qui L'attirent avec une force accrue », etc. Cela s'accomplit par le niveau de « de toute ta force », au-delà de ce que son âme peut supporter : que ce soit par le sacrifice de soi (messirout néfesh) dans les faits, comme dans l'épisode de Rabbi Elazar ben Durdaya, etc.,

והן בבחי' ביטול אליו ית' וכלות הנפש בק"ש [בקריאת שמע] וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא וגוי' ובחי' ובכל מדך הוא המתגלה בבע"ת [בבעלי תשובה] יותר מבצדיקים שבצדיקים היא בחי' ובכל נפשך כו'

ou par le niveau de l'annulation de soi (bitoul) devant Lui, béni soit-Il, et de l'extinction de l'âme dans le Chema, comme il est écrit : « Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme », etc. Le niveau de « de toute ta force » se révèle davantage chez les baalei techouva que chez les plus justes parmi les justes, chez qui il s'agit du niveau de « de toute ton âme », etc.

והיינו לפי שיתרון האור הוא הבא מתוך החשך דוקא שע"י הזדונות שישים אשם נפשו איך שבהכל בא כו' ונגעה בו עד הנפש.

Cela s'explique par le fait que l'avantage de la lumière est précisément qu'elle jaillit des ténèbres : les péchés volontaires l'amènent à se tenir pour coupable, à voir que sa vie «est venue dans le vide», etc., et cela le touche jusqu'au fond de l'âme.

אי לזאת יצעק אל ה' בצר לו מאד ותהי' [ותהיה] הצעקה גדולה לאלקים למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וזהו ענין י"ה עם שמי שס"ה כו'

Dès lors, dans sa détresse extrême, il criera vers Havaya, et son cri sera grand devant D.ieu, au-delà de ce que son âme peut supporter. Tel est le sens de «Yah avec Shemi [Mon Nom] fait 365», etc. :

שהל"ת [שהלא תעשה] הן בשם י"ה למעלה מבחי' עשה שהן בשם ו"ה וכמ"ש בארץ לא זרועה שבחי' לא הוא הנזרע כו'

car les interdits relèvent du Nom Yah, supérieur au niveau des commandements positifs, qui relèvent de vav-hei. Comme il est écrit : «dans une terre non (lo)ensemencée» : c'est le niveau de lo («non») qui est semé, etc.,

כמ"ש במ"א כי לפי ששם י"ה הוא למעלה משם ו"ה א"א בכח הנפש להמשיך משם בבחי' המשכה שהוא בקיום מ"ע [מצות עשה] רק בשמירת הל"ת [הלא תעשה]

comme il est expliqué ailleurs. Puisque le Nom Yah est supérieur au Nom vav-hei, la puissance de l'âme ne peut en attirer le flux selon le mode de l'attirance d'en haut, qui s'accomplit par l'observation des commandements positifs ; cela n'est possible qu'en observant les interdits,

שהוא ענין עקירת הרצון מן ההיפך ועיקרה זו שמן ההיפוך תגדל מאד עד שיבא ויגיע לבחי' וכלל מאדך למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת.

ce qui consiste à déraciner la volonté de ce qui lui est contraire ; et ce déracinement, face à ce qui est contraire, grandira extrêmement, jusqu'à ce qu'il parvienne au niveau de «de toute ta force», au-delà de ce que l'âme peut supporter.

12 והנה ע"ז נאמר ממעמקים קראתיך הו"י כי יש יו"ד עמקים שהם כנגד עשר בחינות הנפש ז' מדות וג'

שכליים והעומק שלהן הוא השרש שבכל בחי' שנק' עומקא דחשוכא

Or, à ce sujet, il est dit : « Des profondeurs, je T'ai appelé, Havaya. » Car il y a dix profondeurs, correspondant aux dix niveaux de l'âme : sept attributs émotionnels (midot) et trois intellectuels. Leur profondeur est la racine de chaque niveau, appelée « profondeur des ténèbres » (umka de'hachou'-ha) :

דהיינו בחי' החשך שעדיין לא בא לידי גילוי בנפש שאין בו בחי' התלבשות בגוף ונפש הבהמית הוא מהמדות עליונות הבאות מלמעלה שהן למעלה מכוחות המתגלות בנפש

c'est-à-dire le niveau de ténèbres qui n'est pas encore parvenu à se révéler dans l'âme et qui ne comporte aucun aspect d'habillage dans le corps et l'âme animale. Il provient des attributs supérieurs qui viennent d'en haut, lesquels dépassent les forces qui se révèlent dans l'âme.

רק ע"י בחי' ובכל מאדך מתגלה בחי' ממעמקים ומשם קראתיך הו"י להיות התחדשות בחי' הו"י בנפש ולהיות בנפש הו"י זו של בחי' ממעמקים

Ce n'est que par le niveau de « de toute ta puissance » que se révèle le niveau de « des profondeurs » ; et c'est de là que « je T'ai appelé, Havaya » : afin que le niveau de Havaya soit renouvelé dans l'âme, et que cette Havaya du niveau de « des profondeurs » se trouve dans l'âme,

שעדיין לא היתה בגילוי הנפש וע"ז ויהפוך ה' את הקללה לברכה שמשם נמשך מחילת וסליחת העוונות וזרקתי עליכם מים טהורים כו' מחיתי כעב פשעך כו'

qui n'était pas encore révélé dans l'âme. Et par cela, « Havaya transforma la malédiction en bénédiction » : car c'est de là que sont attirés le pardon et la rémission des fautes, « Je répandrai sur vous des eaux pures », etc. ; « J'ai effacé tes transgressions comme un épais nuage », etc.

ולכן אומרים בעשיית [בעשרת ימי תשובה] מזמור זה ממעמקים שבכל יום ממשך עומק א' עד שביוהכ"פ [שביום הכפורים] לפני הו"י תטהרו לפני הו"י המתגלה בנפש שמשם נמשך להיות תטהרו:

C'est pourquoi, pendant les Dix Jours de Techouva, nous récitons ce psaume, « Des profondeurs » : chaque jour, on attire une profondeur, jusqu'à Yom Kippour : « Devant Havaya, vous serez purifiés », devant la Havaya qui se révèle dans l'âme, et de là est attirée la purification :

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likkutei-torah/ki-seitzei/5/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak